

Uj Kelet

hogy Ausztria független az olasz külpolitika sar

lap római értesülései Magyarország gazdasági fejlődés nem fog elmenni Olasz kormányrészlőlatosan kívánják létrehozni ország közeledését. Az nem lesznek határozott nyai.

ok annak a meggyőzést kifejezést: hogy

ésantant közreműködés nem tudja rendezni a dence helyzetét.

akázik. Az a szándékamedence kereskedeljeszt felé irányítsa. A gha fognak megvaló

26. A Journal de Geneve olasz elgondolás neheztelhető. Olaszország b kereskedelmi kapcsisantanttal és Német Ausztriával és Mar két utóbbi államot kiközösít. A Dunamezésére irányuló terévtized folyamán mindk s a gyakorlatba tétök.

Zeitung szerint konk várható máreusra osztrák együttműködés Gömbös és Dollfuss ak Rómába utazni. Mussolinival. szerint Suvich olasz kár visszaérkezett az

26. A Times szerint ar Mussolini kívánsá el Ausztria panaszáég elé történő terjeszt. miniszterelnök simává farsiusi római hármastalakozó utját.

blak. Nóti Károly z a közönség „gurult”. gőrcsöt kaptak sokan, ngtek a hahotától. Vi helyzetkomikum kerdarabban, aminek a demes ismertetői. A és képességek legak. élükön a nagyival. Mellette legtöbb pperamentum Stefán Kedvesen játszott ünönök voltak: KereTeréz, Coppán Flóra dő Mihálkó Gizi. A Elek, Réthely Ödön. szászáros Béla érdeml

el címmel hagyta el a Horovitz József főtalmas, kétkötéses zezok számára készült, eretük nincs a zenei éren. Egy alaphangból ódon megmagyarazza viszonyát és ennek a vel rövid idő alatt elotta-olvasást. A könyv asabb kurzus előimád énekesek számára. A észtített számos, erezi az érdekeltek száatalmas művet. A beszöveg könnyű német a, ami hozzáférhetővé érdekeltek széles réára köteteként 250 6 az Uj Kelet könyv-

nyv. és Lapkiadó Rt. da Baron L. Pop 10. n: 9-77.

zurat

Taxa postală plătite în num. No. 224713-929.	Szerkesztőség és kiadóhiva- tal: Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél- évre 600, egészévre 1200 lei. Kül- földre: Havonta 2, negyedévre 6, félévre 12, egészévre 20 dollár. Hir- detések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánági zsidóság egyetlen napilapja. Cik- keink utánnomását csak a for- rás megjelölésével engedjük meg.
--	---

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámor Ferenc. Bukaresti szerkesztő Hát-szegi Ernő, Str. Matei Millo 7.	Ára 5 lei
Szerda, 1934 február 28	
5694. ÉV ADAR 13.	XVII. EVF. 47 SZAM.

Az átszervezett kormány

Egyszóval a kormányt átszervezték. Az egyszerű ember számára nem egyszerű probléma az efféle. Nem mindenki láthat el a fővárosi politika kulisszái mögé, ahol miniszterek sorsa fölött döntenek a hatalmasok. Nem ismerheti azokat a személyt, vagy pártzempontokat vagy akár a felsőbb kívánságokat, amelyek minden látható külső ok nélkül egyik napról a másikra megváltoztatják egy kormány arculatát.

Az egyszerű ember azt hiszi tehát, hogy az átszervezés — felrisszítást jelent.

Odanemvölök átadják a helyüket az odavalóknak, kiüregedettek helyett csinálnak a fiataloknak.

Ideális síkban, ez adna mélyebb értelmet az átszervezésnek.

A liberális kormány átszervezése, mint ha nem egészen ebben a síkban történt volna.

Az új miniszterek semmivel sem fiatalabbak a régieknél. Valamennyien közelebb állanak a hatvanhoz, mint az ötvenhez. Az is bizonytalan egyelőre, hogy alkalmasabbak-e, mint keserű rezignációval távozó elődeik.

A liberális kormány képe ez tehát: fiatal miniszterelnök vezet öreg miniszteri garnitúrát.

Vajon nem volna-e jobb, az országra a pártra és a kormányra, ha fordítva volna a helyzet: Öreg miniszterelnök vezetne egy tettere kész fiatalokból álló csapatot...

Költői követhetlenség

Ma már nyílt titok világszerte, hogy a bécsi események mögött Mussolini faszizmusának keze működött.

Azt is tudjuk, hogy az olasz-magyar-osztrák közöledés, illetőleg politikai és gazdasági blokk arra irányul, hogy a demokratikus kisantant és Franciaország érdekei ellen egy közép-európai szentszövetséget, egy fasiszta kisantantot hozzon létre.

Ezért kellett az osztrák demokráciának elvéreznie és ezért kell állandó nyugtalanságot kelteni az egész európai kontinensen.

Az olasz faszizmus a revízió túl a német újrafegyverkezésnek is híve. Mussolini ebben az irányban tárgyalt Eden főpeseátorral és állítólag Rómában létre is jött a meggyőzés a közép-európai helyzet még további kiélezését elősegítő platformot illetőleg.

Minden következetes és valódi román politikuskak tehát az volna a logikus köteleessége, hogy élesen szembeforduljon az olasz-osztrák-magyar fasiszta és kisantantellenes machinációkkal.

Amiként az olasz faszizmus következetesen kisantantellenes, azonképpen a román demokráciának is fasisztaellenesnek kellene lennie.

Goga a költő és a „nagy” hazafi azonban más véleményen van.

Ő az olasz faszizmust lelkesedik, noha az olasz faszizmus a kisantant államai ellen formál blokkokat és intrikát minden megengedett és meg nem engedett eszközzel.

A valódi román hazafiságnak tehát igazán nincs oka az olasz faszizmusért lelkesednie.

Sőt.

Goga azonban ezen a terrénumon is él a költői szabadság jogaival.

Helvesebben: visszaél vele.

Költői következetlenséggel úgy akarja hazáját megmenteni, hogy a hazája érdekei ellen törő hatalmi csoportosulások és ideológiai szolgálatába áll.

Érthető ez Gogával kapcsolatban.

Nála a hazafiság mindig egyet jelentett a maga egyéni ambíciói kiélésének lehetőségével. a haza valódi, természetes és reális érdekei ellenére.

Nyilvánvaló, hogy abban az esetben, ha Romániát egy román Mussolininek sikerülne fasiszáltna Goga nélkül, úgy a költő-politikus hirtelen demokráciának, esetleg a kisebbségek barátjának csapna fel.

Ujabb súlyos zavargások voltak Párizsban

A szélsőséges elemek az egyik kerületben barrikádharcot folytattak a karhatalommal. Egy halott, tíz súlyos sebesült

Párizs, február 27. Az éjszaka folyamán a szélsőséges elemek, főképpen kommunisták, az egyik külvárosi kerületben barrikádharcot folytattak a karhatalommal, amelynek során mindkét oldalról élénk tüzelés volt. A karhatalom megrohmozta a barrikádokat és kivetette állásaikból a szívésen védekező kommunistákat. A harcban egy személy életét veszette, tizen súlyosan, negyvenen könnyebben megsebesültek. A barrikádharcot az előzte meg, hogy a kommunisták meg akarták zavarni a hazafias ifjúsági szervezetek ülését és ezek székháza előtt tömegtüntetést ren-

deztek, majd be akartak hatolni az ülés terembe. Az ifjúsági szervezetek karhatalmi beavatkozást kértek. Amikor a karhatalom felvonult, a kommunisták környékbeli építkezések építési anyagából torlaszokat emeltek a rendbontás abbahagyására szóló felhívásra revolversortőzzel válaszoltak. A kommunisták rendbontó akcióját a karhatalom rohammal és kézitusaival likvidálta. Az éjszaka folyamán Párizs más pontjain is voltak kommunista rendezvények kiérletek és csak a hajnali órákban sikerült mindenütt helyreállítani az ucca rendjét.

Ausztriát idegesíti a nácik ultimátum-terminusának közeli lejárta

Csapatokat vonultattak fel Ausztria határán. Ha Németország fegyveresen avatkozna be, Olaszország intervenciót alkalmaz

Tíz-tizennégy napon belül életbe lép az új osztrák alkotmány

Bécs, február 27. Az új osztrák rendi alkotmány előreláthatólag 10-14 napon belül életbe fog lépni. Az életbe léptetési mód köztársasági elnöki rendelet kiadása lesz, mert el akarják kerülni a parlament összehívását.

Bécs, február 27. Közeledik a Habicht-ultimátum lejártának ideje. A dátum, annak ellenére, hogy hírek vannak arról, hogy Habicht és a birodalmi kormány között nézeteltérések merültek fel, nyugtalanítja az osztrák közvéleményt.

Dollfuss az ügyel kapcsolatban sajtónyilatkozatban mutatott rá arra, hogy szükségesnek látta a határvidéken csapatok felvonultatását, mert Ausztriának el kell készülnie lennie az esetleges veszedelem elhárítására. A kancellár hangoztatta azt a meggyőződését, hogy amennyiben Ausztriát fegyveres támadás érné, barátai nem fogják cserben hagyni.

A kancellári nyilatkozatból arra következtetnek, hogy a német beavatkozás olasz intervenciót vonna maga után.

A Journal de Geneve szerint Hitlernek most az a törekvése, hogy Ausztriában olyan koalíciós kormányrendszer vegye át az uralmat, amelyben az osztrák horogkereszteseké a döntő szó.

Ezzel szemben több genfi lap azt az információt kapta, hogy már a közelnapokban megkezdési tárgyalások fognak kezdődni Németország és Ausztria között.

Tegnap Bécsben hírek terjedtek el arról, hogy a német-osztrák határvidéken újabb csapatösszpontosítás történt s hogy a határvidék több pontján tüzharc folyik. A hírekkel szemben cáfo-

latot adtak ki. Mindössze annyi történt, hogy a határvidék több pontjára tényleg kivezényeltek néhány önkéntes védőtestületi alakulatot a határőrségek megerősítésére, de semmiféle lövöldözés vagy ütközet nincs a határon.

Bécs, február 27. Kétségtelen, hogy az osztrák keresztényszocialista párt levelebről ki fogja mondani önkéntes feloszlását.

Egyidejű jelentés szerint a stájerországi tartománygyűlés ülésén elfogadták az új tartományi alkotmányt. A kormány a jövőben a tartományfőnökből, helyetteséből és három másik mandatáriusból fog állani.

A salzburgi tartománygyűlés is újlést tartott. Kimondotta, hogy az új rendi alkotmány életbeléptetéséig összes jogait átruházza a tartományi kormányra. A kormány összetétele a jövőben Salzburg tartományban a következő lesz: tartományi főnök, helyettes és 4 mandatárius.

A karintiai tartománygyűlés szerdán tart ülést s választ tartományfőnököt.

Bécsi jelentés szerint a szociáldemokráta Munkásbank elnökét, dr. Freundlichot és igazgatóját, Grossmannjt le tartóztatták, mert az intézet az utóbbi hetekben több mint ötmillió silling szak szervezeti pénzt juttatott külföldre értékpapírok vásárlásával s az összegek egy részét az Ausztriából kiszökött vezetők hitellevelekkel fel is vették.

Bécs, február 27. A grazi rögtönítelő bíróság gyilkosság miatt halálra ítélte Goldner Frigyes védőrségi vezetőt. Az elítéltet kegyelemre terjesztették fel és Miklas elnök huszévi szabadságvesztésre változtatta a halálos ítéletet.

Költői következetlenséggel. Ez a költői következetlenség csak egyben volt és lesz következetes, abban tudniillik hogy mindenkori magát tette meg a politikai élet, a hazafiság tenge-lyévé.

Goga ma Mussolini híve, mert a de-

mokrácia nem nyújt számára lehetőséget a hatalom megkaparintásához.

De bizonyos, hogy ha Gogának sikerülne a demokrácia eszközeivel hatalomra jutnia, ugy máról-holnapra demokráciává csapna fel.

Mussolini legnagyobb szomorúságára.

VILÁG TÜKRE

Az európaiasodó Albánia

Albánia az a kicsiny ország, amelyről az utóbbi években alig lehetett valamit hallani. Zogu király birodalmáról most egy angol újságírő számol be a Daily News hasábjain. Az érdekes cikkeket alább ismertetjük.

„Öfelségét, Zogu királyt a tengerpart mellett épült duranói palotájában látogattam meg. Az épület előtt sűrű őrzőjáratok cirkálnak. A király palotája előtti úton csak akkor haladhat el ember és jármű, ha előbb alapos szemlélyi és kocsinotázást végeztek rajtuk. Ez azért fontos, mert a király strandján nemesek a fejedelem és családja napfürdőzhet, hanem bárki, aki megfizette a belépődíjat. Ez azonban nem jöszött még arra, hogy mentesüljön az ember a motozás alól.

A király nyári rezidenciáján szívesen fogadja a beajánlott külföldieket. Így jutottam be én is a palotába, amely nem sokal díszesebb egy polgári villánál. Világosa lőszoba, tiszta dolgozószoba, kevés képpel, néhány tükörrel. Az ablakon át látni lehet a gyönyörű kék tengert és hallani lehet csöndes morajlását. A király egyszerű strandruhában fogad, rendkívül szívélyes, talpig európaer. Jól emlékezett rám és ezzel kezdte a beszélgetést:

— Négy esztendeje, hogy legutóbb láttuk egymást — mondja, miközben cigarettára gyujt. — Mondja, kérem, sokat változott azóta az ország?

— Udvariass voltam és esodálkozásomnak adtam kifejezést a kicsiny ország fejlődése fölött.

— Tíz év múlva — jegyezte meg a király — Albániát oda fogom fejleszteni, hogy úgy beszéljenek róla, mint egy modern európai államról. Tudja, mit jelent ez? At kell ugranom évszázadokat. Visszamaradt ország vagyunk és nagy igyekezettel próbálom az évszázados mulasztásokat helyrehozni. De kijelentem magának és nagyon kérem, terjessze ezt az angol közvélemény előtt, hogy nem vágyom Kemal pasa díszességére. Olyan radikális nem vagyok. Nem érdekem a forszorozott fejlesztés; nem akarom, hogy az albán hegyi paraszt megkedvelje az éjjeli lokkolat. Csak módjával! Nem akarom az erős kéz politikáját folytatni, mint Kemal, nekem fontosabb minden állami érdeknél alattvalóim jóléte és nyugalma. Husz évet szántam arra, hogy a középkorból átvezessem az albán népet a mai napjainkba!

Amikor az újságíró megkérdezte, hogy mi ennek az útja, a király ezeket jelentette ki:

— Megpróbálkoztam a parlamentárizmussal, ez azonban nem felelt meg a mi viszonyainknak. Olyan pártárcok dultak a kicsiny országban, hogy az albán köztársaság elnöke, a hatalom birtokosa lettem, sikerült a pártközi békét is megteremtennem és 1925-ben megindulhatott az albán állam újjaépítése. Kénytelen voltam mindennek előtt az albán népet, amely állandóan fegyverrel járt, lefegyverezni. Ezzel mélyen beleyultam a családi élet magánygyeibe. A fegyver ugyanis az albán nép függetlenségének szánt szim-boluma volt, de egyuttal borzalmas eszköz a családok és egyének közötti konfliktusok elintézésére. A verboszu olyan jelenség volt nálunk, mint például önkénl a sommas ítéletek végrehajtása. A lefegyverezés után megszerztük az állami igazságszolgáltatást, amelynek sikerült tekintélyt is szerezni. A lefegyverzett bandákat pedig átszerveztük hadsereggé. Sohasem hittem volna, hogy ezek az emberek mennyire alkalmasok a katonai disziplinára. Az albánok eddig csakis törzsfőnökeik parancsát követték. Mi elértük náluk azt, hogy az állami appa-

Antiszemita-e a Dollfuss-kormány?

Az osztrák kancellár cáfolja kormányának zsidóellenes beállítottságát. Mi történne az ausztriai zsidókkal, ha a Dollfuss-kormány és a Hitler-rezsim között megegyezés jönne létre?

Bécs, február 27. A szociáldemokrata felkelés leverése után a Heimwehr és az ezt is magába foglaló úgynevezett „Hazafias front” elhatározó befolyáshoz jutott az osztrák politikai életben. Mint azt az Uj Kelet megírta, a hazafias front egyes csoportjai élesen antiszemita és a Hitler rezsim fajvédelmétől nem sokban különböző program megvalósítását követelték már a véres felkelés leverése előtt a Dollfuss kormánytól. Az ausztriai zsidóság éppen ezért nagy aggodalommal nézett az események további alakulására és a külföldi sajtóban is minduntalan felbukkant az a verzió, hogy az ausztriai rezsim rövidesen a zsidóságra kedvezőtlen fordulatot vesz.

Megnyugtatón akaró kijelentések

Ebben a kérdésben most néhány hivatalos nyilatkozat látott napvilágot, amelyeknek szemellátható tendenciája az, hogy az ausztriai antiszemizmusról a külföldi sajtóban elterjedt hírek élet le-tompítsák. Fey őrnagy alkancellár kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy a Heimwehrnek nincs antiszemita programja és nem igyekszik antiszemita célok megvalósítására. A kérdés, hogy a Heimwehr antiszemita-e, vagy sem, nem most először került fel. Midőn 1928-ban a szociáldemokrata sajtó bizonyítani akarta, hogy a Heimwehr antiszemita szellemmel van átitatva, dr. Steidle akkori Heimwehr-parancsnok kommunikét tett közzé, amelyben szembeszállt ezzel a váddal és kijelentette, hogy a Heimwehrnek nincsen antiszemita tendenciája, kizárólagos célja lévén „az állam összes polgárait megvédeni a marxizmussal szemben”.

1929-ben dr. Steidle újabb nyilatkozatot adott a fenti értelemben. Kijelentette akkor, hogy a Heimwehr el fog nyomni minden olyan antiszemita megnyilatkozást, amely a Heimwehr egyes tagjaitól származna. Mindenesetre szükség van arra — mondotta Steidler dr. — hogy a lojalis, benszülött ausztriai zsidók a Heimwehrrel együtt harcoljanak az ellenséges ausztro-marxizmus, „annak összes zsidó vezetői és hívei és a bevándorolt destruktív keleti zsidó-elem ellen”. Amennyiben a benszülött ausztriai zsidók ezt nem tenéik, úgy az ausztriai tömegek nem tudnának különbséget tenni a zsidóság különböző kategóriái között, tehát az egész zsidóság ellen volnának kénytelenek harcolni. Történelmi hozzátartozás és az érdekek mélyenérzett közössége fűzik egymáshoz a benszülött ausztriai zsidókat és németeket, lehetséges volna egy, őket egyaránt kielégítő békés megoldást találni problémáik számára, ha az ausztriai zsidók elvetnék szimpatiajukat egyes marxista vezetőkkel szemben, akik véletlenül zsidók és akik elsősorban bűnösök abban, hogy Ausztriában lábrakapott az antiszemitizmus.”

A zsidó vezetők replikája

A Heimwehr vezetőjének ezt a nyilatkozatát annakidején Ausztria vezetőszemélyiségei megfelelő kritika tárgyává tették. Dr. Fridmann Dezső, a cionista szervezet vezetője, aki ma Bécs zsidó hitközségének elnöke is, kijelentette annakidején, hogy minden polgárnak jogában áll ahhoz a politikai párthoz csatlakozni, amely nézeteinek megfelelő; pedig, hogy valaki hosszabb, vagy rövidebb ideje tartózkodik az országban, nem lehet következtetni az illető hazafias erényeinek minőségére, vagy hiányára. Az antiszemitizmus igyekszik az egész zsidóságot egyes zsidók magatartásáért, akár jobb, akár baloldali beállítottságuk lennének, felelőssé tenni. Az Aguda vezetője, Wolf Pappenheim Steidle nyilatkozatával kapcsolatban rámutatott arra, hogy a konzervatív zsidók mindig lojalis polgárai az államnak, függetlenül attól, hogy annak regébbi lakói, vagy csak rövidebb idő óta tartózkodnak az illető országban.

Bár dr. Steidle és a Heimwehr más vezetői hivatalosan elvetették az antiszemitizmust, a szervezetben belül erős antiszemita áramlat volt észlelhető, sőt be-következtetni egy idő, midőn a zsidókérdésről szembeni állásfoglalás csaknem szakadásához vezetett. Dr. Pfriemer, a Heimwehr helyettes parancsnoka kijelentette egy beszédében, hogy a Heimwehr antiszemita szervezet és hogy a zsidókat,

mint idegen népet kell kezelni. Dr. Steidle hivatalosan dezavválta Pfriemernek ezt a kijelentését és az alvezér lemondását követelte. A Heimwehr vezetői, köztük olyanok is, akik a kormány tagjai voltak, ennek ellenére is tettek később antiszemita kijelentéseket.

Dollfuss is cáfol

Most az Anglo-American Trust Association-lunch alkalmával amerikai újságírók kérdésére dr. Dollfuss kancellár ismételtén kijelentette, hogy az osztrák kormány nem antiszemita. Ezzel a kijelentéssel kapcsolatosan a kormányának egy magasállású tisztviselője a következő felvilágosításokat adta a Zsidó Távirati Iroda bécsi tudósítójának:

— Dollfuss kancellár az angol és amerikai újságírók kérdésére válaszolva, kijelentette, hogy a kormány nem áll a fajvédő politika álláspontján és nem antiszemita. Az az aggodalom, hogy egy, a nemzeti szocialista Németországgal kötött esetleges egyezmény esetén a kormány megváltoztatná álláspontját a zsidókérdésben, alaptalannak mondható. Németországgal esakis olyan alapon jöhet létre valamely megegyezés, hogy egyik ország az avatkozik bele a

másik belügyeibe. A kormány nem gondol arra, hogy a nemzeti szocialista árja álláspontot érvényre juttassa a belpolitikában. A külföldi tulbecsüli az ausztriai nemzeti szocialista mozgalom jelentőségét. Fiatal embereknek egy jól megszervezett csoportja igen ügyesen tudja a figyelmet magára vonni, bár a lakosság nem áll mögöttük. A kormány mindenestre abban a helyzetben van, hogy adott alkalommal véget vessen a nemzeti szocialista mozgalomnak is. A kormány a nemzeti szocialistákkal szemben fenntartja eddigi álláspontját, tehát a bel- és külföldi zsidóknak ezzel kapcsolatos aggodalma alaptalannak mondható.

Tettekkel cáfoljon a kormány

Prága, február 27. A Selbstwehr, a csehszlovákiai cionista szervezet hivatalos lapja M. A. Tennenblatt, a Zsidó Távirati Iroda bécsi tudósítójának letartóztatásával és kiutasításával kapcsolatban a következőket írja:

„Azt hisszük, hogy jobb volna, ha az osztrák kormány a neki kellemetlen hírekkel tettekkel és nem letartóztatásokkal cáfolná meg. A Hitler féle, a „zsidó rém hírmesék”ről készített recept osztrák kiadásban sem hangzik jobban.”

A cluji egyetem jogi kara tiltakozik az oradeai jogakadémiával való fuzió ellen

Fuzió esetén a liberális tanárok majorizálnák a cluji jogi fakultást

Bucuresti, február 27. Egyes fővárosi lapok közölték néhány nappal ez előtt a hírt, hogy az uralkodó kívánának megfelelően a nagyváradi jogakadémiát mégis beolvasszák a cluji egyetem jogi fakultásába. Ez a kérdés már néhány év óta állandóan szőnyegen van, az előző nemzeti parasztpárti kormányok azonban különböző megfontolásokra való tekintettel állást foglaltak a két fakultás fuziója ellen. Az ügyben megszólalt most Boila Romulus professzor, a cluji egyetem jogi karának dékánja is, aki a következő nyilatkozatot tette az újságírók előtt:

— Nem hiszem, hogy az oradeai jogakadémiának a cluji egyetem jogi fakultásába való beolvasszása komoly formában és illetékes helyen szóba kerülhetne. Sem az állam, sem a román jogi kultúra érdekei nem kívánják ezt meg, hogy egy fuzió ürügye alatt, mely még megtakarítást sem jelentene, két egyetemi intézményt megzavarjanak működésében. Senkisémet vontam még eddig kétségbe, hogy az ország nyugati határára szükség van az egyetemi kulturát terjesztő intézményre.

Boila professzor nyilatkozatát kiegészíti a Patria vezércikke, amelyben a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja kifejti, hogy az oradeai jogakadémia csaknem kizárólag liberális tanárok vára lett az elmúlt évek során és hogy ez a beolvasszás többek között a cluji egyetem jogi fakultásának a liberális tanárok által való majorizálását is jelentené.

Bernard Shaw megint haragszik a világra...

Mert nem engedik elmondani a véleményét és mert a gazdagok boldogtalanok

Bernard Shaw legutóbbi három színdarabja most jelent meg könyvformában. Természetesen Shaw mindegyik darabhoz, szokásához híven, terjedelmes bevezetést írt. A darabokat Too True to be Good, Village Wooing és On the Rocks — már előadták, így csak a bevezetésekkel érdemes foglalkozni.

Az öreg és örökifjú G. B. S. a bevezetésekben beszél sajtószabadságról, szatiráról, kommunizmusról, a katolikus egyházzal, arról, hogy milyen rossz gazdagnak lenni. Kináról, szerelemről és még néhány száz aktuális témáról.

Az On the Rocks előszavában kijelenti, hogy soha életében nem volt teljesen szabad a keze, sohasem irhatta meg minden változtatás nélkül azt, amit meg akart írni. Igen sokszor meg történt, hogy ekkor a világ minden lapja visszautasította.

Irországnak könyveit többször betiltották és Bécsben meg kellett változtatni a Szent Johanna szövegét, hogy a katolikus hatóságok ne okvetetlenkedjenek. Nemesak darabjait és köny-

veit változtatták meg, de nyilatkozataiba is állandóan belekontárkodnak. — Ha valami tréfásat vagy látszólag reakciós dolgot mondok, akkor az egész világsajtó vad sietségben közli. Ha azonban valami olyat merek mondani, amiről feltételezhető, hogy megintatja a kapitalizmus iránt gondosan tenyészített közbizalmat, akkor a lapok úgy hallgatnak, hogy hallgatásuk szinte kiabál.

A Too True to be Good előszava megtámadja a jelenlegi társadalmi rendszert, még pedig nem azon az alapon, hogy a szegényekkel szemben igazságtalan, hanem azon, hogy kegyetlen a gazdagokkal szemben. A „szegényeket általában sajnáljuk, de ki sajnálja”, mondja Shaw, „a tétlen gazdagokat és ki hiszi hogy rosszabb a dolguk, mint azoknak, akik napi 10 sillingből élnek, de azt legalább megkeresik?”

Ha egy negyvenéves ember megkérdezné Shawt, hogy érdemes-e élni, Shaw gondolkodás nélkül felelné: — Nem érdemes, ha az ember gazdag és befektetéseiből él.

Shaw meg van győződve arról, hogy

Gondos anya

Ügyel arra, hogy gyermeke, mielőtt megreggelizne, a bacillusok ellen valamit tegyen.

Különösen ebben a veszélyes évszakban félt minden anya, ha gyermeke az iskolából lázasan, vagy valamilyen ragályos betegség jeleivel tér vissza.

Egy tubus HYPEROLNAK kell lennie minden háznál lennie!

A tudomány egy rendkívül hatásos és teljesen újartalmatlan fertőtlenítőszerrel ajándékozott meg bennünket: a superoxyddal! De frissnek kell lennie. Tegyen egy tablettát Hyperol egy fél pohár vízbe és friss superoxyda lesz, amellyel naponta többször öblögesse torokát. Ön és gyermekei, obiógessék szájukat minden reggel Hyperollal és védve lesznek a bacillusokkal és betegségekkel szemben!

Gondoljon arra, hogy egy jó, hatékony fertőtlenítőszer sem lényelne, sem mint egy cukorkát a szájában szétolvadni hagyni nem lehet.

FRISS superoxyd

HYPEROL

ből készítve, a legjobb fertőtlenítőszer és nem mérgező

Kapható minden gyógyszeriarban és drogeriákban
Kis tubus 10 tablettával 30 lej
Nagy tubus 20 tablettával 47 lej
Gedeon Richter készítménye

a szocializmus legnagyobb ellenségei azok, akik idealizálják a gazdagságot és arról álmodoznak, hogy egy napon ők is gazdagok és boldogok lesznek. Hogy a szocializmusnak ezzel az ellenséggel is végezzen, igen gondosan megmagyarázza a szegényeknek és a viszonylagosan szegényeknek, hogy milyen szörnyű életük van a tétlen gazdagoknak. Rögton tulajdon példájával hozakodik elő.

— Ha akarnám, én is élhetném a tétlen gazdagok életét és az egyetlen okom, hogy nem élek úgy, mint ők, az, hogy utálom ezt az életmódot. Mindenképpen megvan arra, hogy megfigyelhessem a gazdag életét minden napi formájában és távolabbi következményeiben s tudom, hogy egyetlen tétlen gazdagul leélt év sokkal boldogtalanabbá tenne, mint bármilyen más a világon.

Van pénzem a tétlen gazdag élethez és életemben akadt néhány délután, amit úgy töltöttem el, mint a boldog milliomasok. Mondhatom, hogy ezeken a délutánokon állandóan öngyilkossági gondolatokkal foglalkoztam.

G. B. S. ezután megmagyarázza, hogy a gazdagság nyomorúságából az egyetlen kiút a szocializmus. Beszél ezután az oroszországi kommunista kormányzat csupán a Katolikus Egyház hierarchiájának mása. Csak az elnevezések változtak, az Egyházat Kommunista Pártnak nevezik és a Szent szék a Comintern.

Társadalmi berendezkedésünkön csak az segíthet, ha megszüntetjük a parlamenti kormányzatot és bevezetjük a szakembereket kormányzatát, olyan szakembereket kormányzatát, olyan szakembereket, akik nem gazdagabbak szüdeiknél.

Az Athenaeum 60 lejes regényeinek legújabb kötete: Priestley: „A nap hőse”. A háború utáni angol irodalom legnépszerűbb írója a szerző s legmulatságosabb, legelevenebb, legmaibb alkotása ez a regény, a botesinálta hős és a szépségtörvénnyel szembe. Sikere lesz, kell hogy sikere legyen! Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltéség (10 lej) előzetes beküldése mellett, utánvétellel.

Antiszemita-e a Dollfuss-kormány?

Az osztrák kancellár cáfolja kormányának zsidóellenes beállítottságát. Mi történne az ausztriai zsidókkal, ha a Dollfuss-kormány és a Hitler-rezsim között megegyezés jönne létre?

Bécs, február 27. A szociáldemokrata felkelés leverése után a Heimwehr és az ezt is magába foglaló úgynevezett „Hazafias front” elhatározó befolyáshoz jutott az osztrák politikai életben. Mint azt az Uj Kelet megírta, a hazafias front egyes csoportjai élesen antiszemita és a Hitler rezsim fajvédelmétől nem sokban különböző program megvalósítását követelték már a véres felkelés leverése előtt a Dollfuss kormánytól. Az ausztriai zsidóság éppen ezért nagy aggodalommal nézett az események további alakulására és a külföldi sajtóban is minduntalan felbukkant az a verzió, hogy az ausztriai rezsim rövidesen a zsidóságra kedvezőtlen fordulatot vesz.

Megnyugtatóni akaró kijelentések

Ebben a kérdésben most néhány hivatalos nyilatkozat látott napvilágot, amelyeknek szemellátható tendenciája az, hogy az ausztriai antiszemitizmusról a külföldi sajtóban elterjedt hírek élet letonpítsák. Fey őrnagy alkancellár kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy a Heimwehrnek nincs antiszemita programja és nem igyekszik antiszemita célok megvalósítására. A kérdés, hogy a Heimwehr antiszemita-e, vagy sem, nem most először került fel. Míg 1928-ban a szociáldemokrata sajtó bizonyítani akarta, hogy a Heimwehr antiszemita szellemmel van átitatva, dr. Steidle akkori Heimwehr-parancsnok kommunikét tett közzé, amelyben szembeszállt ezzel a váddal és kijelentette, hogy a Heimwehrnek nincsen antiszemita tendenciája, kizárólagos célja lévén „az állam összes polgárait megvédeni a marxizmussal szemben”.

1929-ben dr. Steidle újabb nyilatkozatot adott, a fenti értelemben. Kijelentette akkor, hogy a Heimwehr el fog nyomni minden olyan antiszemita megnyilatkozást, amely a Heimwehr egyes tagjaitól származna. Mindenesetre szükség van arra — mondotta Steidler dr. — hogy a lojalis, benszülött ausztriai zsidók a Heimwehrrel együtt harcoljanak az ellenséges ausztró-marxizmus, „annak összes zsidó vezetői és hívei és a bevándorolt destruktív keleti zsidó-elem ellen”. Amennyiben a benszülött ausztriai zsidók ezt nem tennék, úgy az ausztriai tömegek nem tudnának különbséget tenni a zsidóság különböző kategóriái között, tehát az egész zsidóság ellen volnának kénytelenek harcolni. Történelmi hozzátartozás és az érdekek mélyenérzett közössége fűzik egymáshoz a benszülött ausztriai zsidókat és németeket, lehetséges volna egy, őket egyaránt kielégítő békés megoldást találni problémáik számára, ha az ausztriai zsidók elvetnék szimpatiajukat egyes marxista vezetőkkel szemben, akik véletlenül zsidók és akik elsősorban bűnösök abban, hogy Ausztriában lábrakapott az antiszemitizmus.”

A zsidó vezetők replikája

A Heimwehr vezetőjének ezt a nyilatkozatát annakidején Ausztria vezetés-mélyiségei megfelelő kritika tárgyává tették. Dr. Fridmann Dezső, a cionista szervezet vezetője, aki ma Bécs zsidó hitközségének elnöke is, kijelentette annakidején, hogy minden polgárnak jogában áll ahhoz a politikai párthoz csatlakozni, amely nézeteinek megfelel; abból pedig, hogy valaki hosszabb, vagy rövidebb ideje tartózkodik az országban, nem lehet következtetni az illető hazafias erényeinek minőségére, vagy hiányára. Az antiszemitizmus igyekszik az egész zsidóságot egyes zsidók magatartásáért, akár jobb, akár baloldali beállítottságnak lennének, felelőssé tenni. Az Aguda vezetője, Wolf Pappenheim Steidle nyilatkozatával kapcsolatban rámutatott arra, hogy a konzervatív zsidók mindig lojalis polgárai az államnak, függetlenül attól, hogy annak regébbi lakói, vagy csak rövidebb idő óta tartózkodnak az illető országban.

Bár dr. Steidle és a Heimwehr más vezetői hivatalosan elvetették az antiszemitizmust, a szervezetben belül erős antiszemita áramlat volt észlelhető, sőt bevezetkezett egy idő, midőn a zsidók kérdésével szembeni állásfoglalás csaknem szakadásig vezetett. Dr. Pfriemer, a Heimwehr helyettes parancsnoka kijelentette egy beszédében, hogy a Heimwehr antiszemita szervezet és hogy a zsidókat,

mint idegen népet kell kezelni. Dr. Steidle hivatalosan deauvalta Pfriemernek ezt a kijelentését és az alvezér lemondását követelte. A Heimwehr vezetői, köztük olyanok is, akik a kormány tagjai voltak, ennek ellenére is tettek később antiszemita kijelentéseket.

Dollfuss is cáfol

Most az Anglo-American Trust Association-lunch alkalmával amerikai újságírók kérdésére dr. Dollfuss kancellár ismételtén kijelentette, hogy az osztrák kormány nem antiszemita. Ezzel a kijelentéssel kapcsolatosan a kormánynek egy magasállású tisztviselője a következő felvilágosításokat adta a Zsidó Távirati Iroda bécsi tudósítójának:

— Dollfuss kancellár az angol és amerikai újságírók kérdésére válaszolva, kijelentette, hogy a kormány nem áll a fajvédő politika álláspontján és nem antiszemita. Az az aggodalom, hogy egy, a nemzeti szocialista Németországgal kötött esetleges egyezmény esetén a kormány megváltoztatná álláspontját a zsidókérdéssel szemben, alaptalannak mondható. Németországgal csakis olyan alapon jöhet létre valamely megegyezés, hogy egyik ország sem avatkozik bele a

másik belügyeibe. A kormány nem gondol arra, hogy a nemzeti szocialista árja álláspontot érvényre juttassa a belpolitikában. A külföldi tulbecsüli az ausztriai nemzeti szocialista mozgalom jelentőségét. Fiatal embereknek egy jól megszerzett csoportja igen ügyesen tudja a figyelmet magára vonni, bár a lakosság nem áll mögöttük. A kormány mindenestre abban a helyzetben van, hogy adott alkalommal véget vessen a nemzeti szocialista mozgalomnak is. A kormány a nemzeti szocialistákkal szemben fenntartja eddigi álláspontját, tehát a bel- és külföldi zsidóknak ezzel kapcsolatos aggodalma alaptalannak mondható.

Tettekkel cáfoljon a kormány

Prága, február 27. A Selbstwehr, a csehszlovákiai cionista szervezet hivatalos lapja M. A. Tenneblatt, a Zsidó Távirati Iroda bécsi tudósítójának letartóztatásával és kiutasításával kapcsolatban a következőket írja:

„Azt hisszük, hogy jobb volna, ha az osztrák kormány a neki kellemetlen híreket tettekkel és nem letartóztatásokkal cáfolná meg. A Hitler féle, a zsidó rém híresztelésekről készített recept osztrák kiadásban sem hangzik jobban.”

A clují egyetem jogi kara tiltakozik az oradeai jogakadémiával való fuzió ellen

Fuzió esetén a liberális tanárok majorizálnák a clují jogi fakultást

Bucuresti, február 27. Egyes fővárosi lapok közölték néhány nappal ezelőtt a hírt, hogy az uralkodó kívánának megfelelően a nagyváradi jogakadémiát mégis beolvasszák a clují egyetem jogi fakultásába. Ez a kérdés már néhány év óta állandóan szönyegen van, az előző nemzeti parasztpárti kormányok azonban különböző megfontolásokra való tekintettel állást foglaltak a két fakultás fuziója ellen. Az ügyben megszólalt most Boila Romulus professzor, a clují egyetem jogi karának dékánja is, aki a következő nyilatkozatot tette az újságírók előtt:

— Nem hiszem, hogy az oradeai jogakadémiának a clují egyetem jogi fakultásába való beolvasszása komoly formában és illetékes helyen szóba kerülhet volna. Sem az állam, sem a román jogi kultúra érdekei nem kívánják ezt meg, hogy egy fuzió ürügye alatt mely megmegtakarítást sem jelentene, két egyetemi intézményt megzavarjanak működésében. Senkisémet vonta még eddig kétségbe, hogy az ország nyugati határában szükség van az egyetemi kultúrát terjesztő intézményre.

Boila professzor nyilatkozatát kiegészíti a Patria vezércikke, amelyben a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja kifejti, hogy az oradeai jogakadémia csaknem kizárólag liberális tanárok vára lett az elmúlt évek során és hogy ez a beolvasszása többek között a clují egyetem jogi fakultásának a liberális tanárok által való majorizálását is jelentené.

Bernard Shaw megint haragszik a világra...

Mert nem engedik elmondani a véleményét és mert a gazdagok boldogtalanok

Bernard Shaw legutóbbi három színdarabja most jelent meg könyvformában. Természetesen Shaw mindegyik darabhoz, szokásához híven, terjedelmes bevezetést írt. A darabokat Too True to be Good, Village Wooing és On the Rocks — már előadták, így csak a bevezetésekkel érdemes foglalkozni.

Az öreg és örökifjú G. B. S. a bevezetésekben beszél sajtószabadságról, szatiráról, kommunizmusról, a katolikus egyházról, arról, hogy milyen rossz gazdagnak lenni. Kináról, szerelemről és még néhány száz aktuális témáról.

Az On the Rocks előszavában kijelenti, hogy soha életében nem volt teljesen szabad a keze, sohasem irhatta meg minden változtatás nélkül azt, amit meg akart írni. Igen sokszor meg történt, hogy cikkei a világ minden lapja visszautasították.

Irországnak könyveit többször betiltották és Bécsben meg kellett változtatni a Szent Johanna szövegét, hogy a katolikus hatóságok ne okvetlenül kedjenek. Nemesak darabjait és köny-

veit változtattak meg, de nyilatkozataiba is állandóan belekontárkodnak. — Ha valami tréfásat vagy látszólag reakciós dolgot mondok akkor az egész világsajtó vad sietségben közli. Ha azonban valami olyat merek mondani, amiről feltételezhető, hogy megingatja a kapitalizmus iránt gondosan tenyészett közbizalmat, akkor a lapok úgy hallgatnak, hogy hallgatásuk szinte kiabál.

A Too True to be Good előszava megtámadja a jelenlegi társadalmi rendszert, még pedig nem azon az alapon, hogy a szegényekkel szemben igazságtalan, hanem azon, hogy kegyetlen a gazdagokkal szemben. A szegényeket általában sajnáljuk, „de ki sajnálja”, mondja Shaw, „a tétlen gazdagokat és ki hiszi hogy rosszabb a dolguk, mint azoknak, akik napi 10 sillingből élnek, de azt legalább megkeresik?”

Ha egy negyvenéves ember megkérdné Shawt, hogy érdemes-e élni, Shaw gondolkodás nélkül felelné: — Nem érdemes. Ha az ember gazdag és befektetéseiből él.

Shaw meg van győződve arról, hogy

Gondos anya

Ügyel arra, hogy gyermeke, mielőtt megreggelizne, a bacillusok ellen valamit tegyen.

Különösen ebben a veszélyes évszakban fél minden anya, ha gyermeke az iskolából lázasan, vagy valamilyen ragályos betegség jeleivel tér vissza.

Egy tubus HYPEROLNAK kell lennie minden háznál

A tudomány egy rendkívül hatásos és teljesen ártalmatlan fertőtlenítőszerrel ajándékozott meg bennünket: a superoxyddal! De frissnek kell lennie. Tegyen egy tabletta Hyperolt egy fél pohár vízbe és friss superoxyda lesz, amellyel naponta-többször öblögesse torkát. Ön és gyermekei, öblögessék szájukat minden reggel Hyperollal és védve lesznek a bacillusokkal és betegségekkel szemben!

Gondoljon arra, hogy egy jó, hatékony fertőtlenítőszerrel sem lehetetlen, sem mint egy cukorkát a szájában szétolvasni hagyni nem lehet.

FRISS superoxyd

HYPEROL

ből készítve, a legjobb fertőtlenítőszer és nem mérgező

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában
Kis tubus 10 tablettával 30 lei
Nagy tubus 20 tablettával 47 lei
Gedeon Richter készítménye

a szocializmus legnagyobb ellenségei azok, akik idealizálják a gazdagságot és arról álmodoznak, hogy egy napon ők is gazdagok és boldogok lesznek. Hogy a szocializmusnak ezzel az ellenségével is végezzon, igen gondosan megmagyarázza a szegényeknek és a viszonylagosan szegényeknek, hogy milyen szörnyű életük van a tétlen gazdagoknak. Rőgtön tulajdon példájával hozakodik elő.

— Ha akarnám, én is élhetném a tétlen gazdagok életét és az egyetlen okom, hogy nem élek úgy, mint ők, az, hogy utálok ezt az életmódot. Mindem alkalmam megvan arra, hogy megfigyelhessem a gazdag életét minden napi formájában és távolabbi következményeiben s tudom, hogy egyetlen tétlen gazdagul leélt év sokkal boldogtalanabbá tette, mint bármely más a világon.

Van pénzem a tétlen gazdag élethez és életemben akadt néhány délután, amit úgy töltöttem el, mint a boldog milliósosok. Mondhatom, hogy ezeken a délutánokon állandóan öngyilkossági gondolatokkal foglalkoztam.

G. B. S. ezután megmagyarázza, hogy a gazdagság nyomorúságából az egyetlen kiút a szocializmus. Beszél ezután az oroszországi kommunista kormányzat csupán a Katolikus Egyház hierarchiájának mása. Csak az elnevezések változtak, az Egyházat Kommunista Pártnak nevezik és a Szent szék a Comintern.

Társadalmi berendezkedésünkön csak az segíthet, ha megszüntetjük a parlamenti kormányzatot és bevezetjük a szakembereket kormányzatát, olyan szakembereket kormányzatát, olyan szakembereket, akik nem gazdagabbak szédáiknál.

Az Athenaeum 60 lejes regényeinek legújabb kötete: Priestley: „A nap hőse”. A háború utáni angol irodalom legnépszerűbb írója a szerző s legmulatságosabb, legelevenebb, legmaibb alkotása ez a regény, a botcsinálta hős és a szépségkirálynő regénye. Sikere lesz, kell hogy sikere legyen! Kapható az Uj Kelet könyvvesztályában az összeg és portóköltés (10 lej) előzetes befizetése mellett, utánvétellel.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Az ember tragédiája. A közönség és a sajtó teljes elismerése után a színház büszkén hirdeti, hogy az idei szezon legnagyobb művészi teljesítménye: Az ember tragédiája. E hatalmas mű új szezonmozgásban a közönség olyan széles rétegét mozgatta meg, hogy a helyi magyar színház történetében erre még példa nem volt. Divatosabb lett, ha szabad ezzel a ki fejezéssel élni. Az ember tragédiája minden más színműnél. Az ember tragédiája iránt valóssággal lázban van az egész város, de a vidék is, úgy, hogy Az ember tragédiája ma esti, csütörtöki és szombat délutáni előadásain kívül, még a jövő hétfőn, szerdán és vasárnap délután is színpadra kerül. Minden előadás pontosan olyan lesz, mint az ünnepi díszelőadás. 30 tagú zenekar a Zenekonzervatórium és r. kat. egyházi énekkar, valamint több mint 50 tagú statisztéria vesz részt minden előadásban. A jövő heti előadásokra már szombattól kezdve árusítja a jegyeket a színház pénztára.

Aranyifju, 16 és 17 lejes helyárrakkal. A legelőbb művészi szórakozást a városban kötségtlenül a Magyar Színház nyújtja olyankor, mikor 16 és 17 lejes helyárrakkal műsorra tüzi a szezon egy-egy nagyszerű ujdonságát. Az igazgatóságot ebben a ténykedésében az a szempont vezérli, hogy a közönségnek az a rétege, amelynek nincsen módjában rendszeres helyáru előadásokat látogatni műsorra tűzött daraboknál legalább egy részét alkalmá legyen olesó pénzért megnézni. Csütörtökön délután 4 órakor lesz egy ilyen példátlanul olesó helyáru előadás, mikor Hunyady Sándornak óriási sikert aratott bűnügyi színműve az Aranyifju kerül színpadra a premier szereposztásában 16 és 17 lejes helyárrakkal.

Nyitott ablak pénteken este. Az a haragos kacagás, amely a Nyitott ablak eddigi előadásai alatt, valamint a percenként megnyitvánul nyitászini tapsok a legnagyobb bizonyítékai annak, az igazi sikernek, amelyet a színház a Nyitott ablak operett elért. Ez a vidám operett pénteken este kerül színpadra a premier szereposztásában.

Szombaton este: Tessék Leszállni! Operettrevü.

Vasárnap délelőtt: Timosa a cár katonája. Az előadás keretében vig purimi kabaré. Vasárnap délelőtt 11 órakor 10 és 17 lejes helyárrakkal kerül színpadra Timosa, amelynek keretében vig purimi kabarét rendez a színház. Ezen a kabarén zsidó Haeckel Sajó Meloch-Lemach tréfák táncok, énekek kerülnek színpadra.

Tanase Clujon. Hatalmas plakátok hirdetik, hogy a kacagás nagymestere Tanase március 4-én a Magyar Színházban vendég szerepel társulatával. Színpadra kerül a Tanase Napoleon c. Bucurestiben óriási sikert aratott hatalmas revü-ujdonság. Az előadás keretében egy világhírű amerikai táncos is fellép, akit Tanase igazgató egyenesen Csikágóból szerződtetett ehhez a revühöz. Jegyeket már árusítja a színház pénztára.

Pia Zgurjadescu éneklj ma este is Gilda szerepét a Rigolettóban. A tehetséges fiatal énekesnőnek ez a teljesítménye a legutóbbi előadásban is sikerrel teljes volt, ma is nagy érdeklődés előzi meg fellépését.

ROMAN OPERA MŰSORA:

Szerda este 8 órakor: Rigoletto.
Péntek este 8 órakor: Romeo és Julia.
Szombat d. u. 3 órakor: Sámson és Delila.
Vasárnap d. u. 3 órakor: Denevér.
Hétfő este 8 órakor: Aida.

A cluj-oradeai társulat harmadik játék ciklusának megnyitó műsora:

Szerdán este fél 9 órakor: Az ember tragédiája.

Csütörtök délután 4 órakor: Az aranyifju. (Hunyady Sándor nagyszerű ujdonsága 10 és 17 lejes helyárrakkal.)

Csütörtök este fél 9 órakor: Több mint szerelem. (Hetedszer.)

Péntek este fél 9 órakor: Nyitott ablak (Operett ujdonság negyedszer.)

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:

Szivek melódiája, ragyogó kiállítású bécsi operett, Schubert Ferenc zenéjével. Főszerepekben: Martha Eggerth, Hans Járny.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:

A Beesületes megtaláló. Mulatságos kalandorfilm. Főszerepekben Miriam Hopkins, Kay Francis. rendezte: Lubits Ernő.

KÖZGAZDASÁG

A Creditul Industrial az iparoskonverzió mellett foglalt állást

Bucuresti, február 27. Vasárnap délelőtt tartotta meg rendes évi közgyűlést a Creditul Industrial a Banca Nationala palotájában.

Kiriacescu, a Banca Nationala alelnöke Duca miniszterelnök emlékének méltatásával nyitotta meg a gyűlést. Utána D. Miciornita a Creditul Industrial aktivitásait ismertette.

— A Creditul Industrial — mondta Mociornita — egyike azoknak az intézményeknek, melyek a jelenlegi gazdasági krízisben is aktívak tudtak marad-

ni és hivatásuknak ma is magaslatán állanak.

Az iparostársadalom érdekeit az állam fokozottabban szem előtt kell, hogy tartsa — szegte le a Creditul Industrial közgyűlése. Ezért az állam lényegesen le kell, hogy szállítsa konverzió utján az iparosok adósságait, a Creditul Industrial egymilliárd lejes tartozását az állam kelt átvegye és az adósságok utáni kamatot a Banca Nationalának mérsékelnie kell.

Csak elkerülhetetlen esetekben szabad külföldi szakembereket alkalmazni

Bucuresti, február 26. A munkaügyi minisztérium körlevelet intézett a munkaügyi felügyelőséghez a belföldi iparban alkalmazott külföldi szakemberek ügyében. A minisztériumnak az a célkitűzése, hogy a reneteg állásnélküli romániai szakértőt, — mérnököt, technikusokat szakmunkásokat — juttassa elsősorban álláshoz a külföldiek el ne vegyék előlük a helyeket. Eppen ezért a minisztérium felhívja a munkaügyi felügyelőket, hogy haladéktalanul lépjenek érintkezésbe az ipari és kereskedelmi vállalatokkal és közöljék velük, hogy a jövőben külföldi szakértőket csak elkerülhetetlen es-

etekben alkalmazzanak. Közölte ezt a minisztérium az országos munkaadó szervezettel is, azzal a megjegyzéssel, hogy ha a gyárosok és többi munkaadók nem tartják magukat a rendelkezésnek, a minisztérium a beutazási engedélyek megvonása után szorítja rá őket erre.

Az országban régebbi idő óta tartózkodó külföldi szakértőkre vonatkozólag nem intézkedik a rendelet, ezeket tehát nyilván nem háborgatják egyelőre. Valószínű azonban, hogy a legközelebbi tartózkodási engedély ellenőrzésénél erőteljesen érvényesíteni fogják a belföldi munka védelmének elvét.

Tőzsde

Cluj, február 27. Irányzat szilárdabb Buza 410, tengeri 190—195, zab 220, árpa 192—200, sörárpa 270—280, lucerna (üzletellen) 28—30, lóhere 28—30.

Timisoara. Buza 76 kg. 350, ujtengeri 140, ótengeri 200, zab 200, árpa 180—185, liszt (90%) kismalmi 5.40, nagymalmi 5.60, tökmag 700.

Constanca. Árpa 148.75—150, ótengeri 185—187.50, bab 240.

Gadati. Árpa 130, ujtengeri 100—110, buza 77 kg. 350, zab 170—175, rozs 200 ótengeri 205—210, bab 230—240.

Külföldi gabonátörsdek:

Csikágó (zárlat). Buza májusra 87.37—87.50, júl. 85.75—85.87, szept. 86.50—szept. 84.62, zab máj. 34.87, júl. 34.62, szept. 34.12, rozs máj. 60.75, júl. 61.75, szept. 62.62, tengeri máj. 50.75, júl. 51.75, szept. 53.63.

Winnipeg (zárlat). Buza május 67.25, júl. 68.50, árpa máj. 41.62, júl. 42.62.

Liverpool (zárlat). Buza márc. 4.01 és fél máj. 4.03, júl. 4.05 egyenleád. okt. 4.06 háromnegyed.

Pénzpiac

Bucuresti tőzsde. Zürich, 32.35—32.68 Berlin 39.65—40.65, Newyork 100—107, London 509—519, Párizs 6.58—6.59, Milánó 8.75—8.87, Prága 4.10—4.13, Wien 22.75—23.25, Amst. 67.35—67.85, Brüssel 23.35—23.50, Belgrád 2.25—2.50, Varsó 18.70—19.50, Madrid 13.70—14.20, Budapest 29.24, Stockholm 28.

Zürichi tőzsde. Bucuresti 3.08, Amst. 208.30, London 15.78, Milano 26.65, Belgrád 7.00, Wien 73.30, Berlin 122.75, Newyork 3.10 háromnegyed, Párizs 20.38, Prága 12.85, Varsó 58.32 és fél.

Nem kell új registru specialt felkelteni, ha a régi még nem tett be. A cluj-i kereskedelmi és iparkamara közbenjárására a pénzügyminisztérium körlevelet küldött az ország összes pénzügyigazgatóságaihoz, melyben a következőket rendeli el: Mindazok a kereskedők, akik forgalmi adót fizetnek és így registru specialt kell vezetniök, nem kényszeríthetők új registru special (jelentés) indítására 1934-ben, ha a régi jelentésvivükben még üres lapok vannak. A körlevél egyttal azt is közli, hogy az összes iparosok, akik forgalmi adót fizetnek, kivétel nélkül kötelesek jelentést vezetni.

Delegációt küldött a bucuresti kereskedelmi és iparkamara a pénzügyminisztériumba. A bucuresti kereskedelmi és iparkamara delegációt küldött Slavescu pénzügyminiszterhez. A delegáció, melynek élén Staicovicij és Michelson képviselők és Stoicovici iparkamarai főtitkár állottak, a kereskedelmi és iparkamara törvény módosító javaslatát nyújtották át az egyenes és a forgalmi adó kérdésében. Slavescu miniszter a memorandumra való válaszában kijelentette, hogy a kormányt jelenleg még csak a kvóták leszállítása foglalkoztatja, a többi adók módosítására csak később kerülhet sor, amikor figyelembe fogják venni a kamarák javaslatát.

Sayers, Jelige: „Gyilkosság.” Egy hír detóiroda titkai: vér, arany, kokain. A 28 lejes detektívroszozatban. Kapható az Új Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beküldésével vagy utólag.

HIDETES AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ ÚJ KELETBEN

SPORT

Románia női atlétacsapata indul a világ bajnokságokon

Bucuresti, február 27. Augustus közepén rendezik az angol atlétikai szövetség a női atlétikai világ bajnokságokat Londonban, melyre tegnap érkezett meg a román szövetséghez a meghívás. A meghívó értelmében a vendéglátó angol szövetség 7 román női atléta és egy férfi kísérő londoni költségeit vállalja, természetesen az utiköltségeken kívül, melyek a kiadások oroszlánrészét teszik ki.

Habár a román női atlétika aránylag sokkal fejlettebb, mint a román férfi atlétika, amit különösen a rendszeres román-magyar találkozók is bizonyítanak, a román atlétanőknek sok kersnivalójuk még sincsen Londonban, hiszen nyugaton a női atlétika olyan fejlett, hogy még a helyezésekre is csak igen kivételes esetekben lehet reménye a mieinknek.

A román atlétanők ennek dacára sem tudnak a esábitásnak ellenállni és mitután a szövetség ilyen célokra, még ha volna, se tudna áldozni, társadalmi uton akarják a szükséges pénzt előteremteni.

Eddigi tervek szerint 7 atlétanőből és egy férfi kísérőből fog állani a román expedíció. Hogy kik fognak ebben részt venni, azt a válogató versenyek fogják eldönteni.

Április 1-én kezdődnek a Román Kupa küzdelmei

Bucuresti, február 27. A Román Kupának április 1-én lesz az idei első fordulója, mely alkalommal 32 csapat száll síkra. A 16 meccsből egyedül Bucurestiben, az eddigiek szerint három fogják játszani, ami természetesen nem nagyon találkozik az érdekeltek tetszésével.

A NAC—Unirea Tricolor meccset eredetileg is a fővárosban kell megrendezni, míg az Universitatea—Makabi mérkőzés pályaválasztó jogát az utóbbi 38 ezer lej minimálisan biztosított költségmegtérítés ellenében megvásárolta az egyetemiek, tehát ez a pár is Bucurestiben találkozik.

A TAC—Sportul Studentesc pályaválasztó joga az utóbbi illeti, amely 22 ezer lej kéri a timisoaraiaktól, ha nem akar Bucurestibe jönni és ezért még egy második meccset is hajlandó Timisoarán játszani. A TAC azonban ennnyit nem tud fizetni és így mégis Bukarestben fognak játszani.

FIGYELEM FUTBALLISTÁK!

Meisl Hugó, az osztrák futballvezér, az izgalmas bécsi események lecsendesedése után összehívta az összes válogatott játékosokat, kivette őket a Marx-udvarhoz és a lövészekől kilyukasztott kapura mutatva, így szólt:

— Ime uraim, így kell kapura lövni.

A Ripensia St. Etienneben a helyi csapat ellen 4:0 (2:0) arányban győzött Dobay (2), Schwartz és Bindea góljaival. A timisoarai profik ma Lilleben a francia bajnok Olimpie csapatával játszanak. A Ripensia egyébként levélben arra kérte a román szövetséget, hogy turáját hosszabbítsa meg március 11-ig.

Az ipar és tudomány szakembereihez: Minden magyar, német, francia, angol folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető. — Könyvek szállítása utánvétel, folyóiratok előfizetése: Lepage-nál Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótlól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól Cluj.

Férfihez menne

csinos házias, zeneileg képzett úri leány 200 000 lej készpénz, kelengye és bútor hozománnyal, biztos egzisztenciájú 30—35 éves fiatal uriemberhez Komoly és részletes ajánlatokat. *Köten dolgozom!* jelige alatt a kiadó hivatal továbbítja.

Bécs, felelt meg bécsi uccá tavaszi n versenyt ezerszámra. Tavaszi r klasszikus sen és a tálatják félvilág h Mintha.

Az egy fonja egy az uccára nak meg. vatos slág kátok egy sikerét hi Mintha.

Nekem jam ize e től és azt majd éltel hamisítatl Végkép mütlichket

Tagadha hogy Bécs ságban áll riában hón operettzer komikum mint a l vagy szem rendszerin Komikus, zeli magá vézna em végződik.

Am min selkedik a Donkizott könyvfaka Kacagok ber felemá hogy megü Ilyen ér mikus az, nik. A leg

Nem bes történt s a káztatni. F legkülönbö tartozó em te megnyit tudták, ba szélinek. M wannak za tük zálló tudják ki

Csak rit ben tárják környezetb voltaképpe letlen segí mam nyilván tati közz rü munká akik három jeik és gy konstruálh

W. J. né felesége ig — A Go gyermekör már napok őrség házi akarja kö reit. Egy a házat n a szocialis láttuk, mi

A kapukat böző helye el. Az ucc tették, ho nak hallar kásaikból pincében, lakó szoms

Körülbel tett, amiko lakók legna kült és ott get nem é ütötte fejé lakók egyá arra, ami künk mind róla, hogy célja ennek nak, Rette

SPORT

A női atlétai indul a világbajnokságokon

Február 27. Augusztus közepén az angol atlétikai szövetség világbajnokságokat szervez...

En kezdődnek a Kupa küzdelmei

Február 27. A Román Kupa első fordulójában 32 csapat szállt pályára...

FUTBALLISTÁK!

Az osztrák futballvezetői a bécsi események lecsengéséig...

z menne

Enileg képzett urizás, kelengye és a biztos egzisztencia...

A legszomorubb bécsi operett

Bécs, február 27. Három nappal ez előtt még vastag hóréteg borította a bécsi utcákat...

Mintha nem történt volna semmi. Az egyik zeneműkereskedés megafonja egy bécsi valcset...

Tagadhatatlan ennek ellenére is, hogy Bécs és az operett közeli rokonságban állanak egymással...

Am minden komikum mélyén ott lebeg a tragikum. Komikus, ahogy Donkizott a szélmalommal harcol...

A rettegés három napja

Nem beszélnek szívesen arról, ami történt s a kritikát meg sem merik kockáztatni...

Osak ritkán és egészen meghitt körben tárják ki a szívüket és csak ilyen környezetben lehet megérzékelni...

W. J. né asszony, egy villamoskalauz felesége így mesélte el az átéltéket...

A kapukat lezárták és az épület különböző helyein gépfegyvereket helyeztek el...

48 órát éhezünk

Körülbelül délelőtt tizenegy óra lehetett, amikor az első fegyver eldördült...

operett, amelyet valaha a történelem vásznán forgattak. Operett, amelynek kísérő zenéjét ezek halálhőrgése és tizezrek jankijaitása szolgáltatták.

Operettszerű az egész diktatúra a liputi diktátorral az élen és a körülötte tülekedő diktátorjelöltekkel...

Operettszerű ez az egész „szabadságharc”, amelyet Ausztria függetlenségéért folytatnak. Amíg a hitlerista diktatúrával szemben az osztrák demokráciát és annak szociális vívmányait kellett megvédeni...

Tavasz van Bécsben, de az ajkakon ülő mosolygás éppoly esalóka, mint az első tavaszi napsugár...

Vártuk végzetünk beteljesülését Amikor egy-egy ágyugolyó beütött a házba, az egész vasbeton-épület úgy zengett és remegett...

A Schutzbund eltűnik

A harmadik nap este felé egyszerre csak megszűnt a fegyverroportás. Körülbelül egy óra hosszat mélyes csend volt...

Elsőnek a feljelentő Diósi Lászlót hallgatták ki, aki újból megismételte a bíróság előtt a vádakat...

Barátaim összehoztak egy szocialista néptanítóval, akinek az ostrom alatt megrendítően romantikus kalandja akadt...

Hét éves kislányom már napok óta lázas volt, de a házban lakó orvos nem tudta megállapítani a láz okát...

amikor az ostrom megkezdődött, kislányom láza ugrásszerűen emelkedni kezdett. Elhívtuk a házban lakó másik orvost...

Nem volt forradalom

Hasonló történetek egész serege kering a bécsi szegényemberek között, akik elbeszélés közben újra meg újra átélnek a lidéres napok eseményeit...

Mert igazi valójában ez a háromnapos harc nem is volt a bécsi munkás-forradalom. Sőt egyáltalán nem volt forradalom...

Cluj, február 27. Hét éve húzódó tárgyalását kezdte meg ma a cluji hadbíróóság. Bugoi Vladimirt, az oradeai 11-es huszárezredben szolgált volt aktív főhadnagyot...

Hét év óta húzódó vesztegetési tárgyalását kezdte meg a cluji hadbíróóság

Egy volt főhadnagyot vesztegetéssel vádolja volt alantása Felmentette a hadbíróóság a főhadnagyot

Elmesélte neki, hogy a főhadnagy tizezer lejt kért tőle. Ezután még számos tanu kihallgatása következik...

— PURIMBALRA selyemjelmezek kölcsönzése hölgyeknek, Cluj, Str. Fantanelei 35.

Romanov: Három pár selyemharisnya. Romanov, a jó megfigyelő, könnyed elbeszélő író ebben a művében egy orosz fiatal tudós feleségének nagy lelki megpróbáltatásait, szerelmi játékeit és tragi-komikus csalódását írja meg...

Ágyból, bepolyáltam takarójába és mire mielőtt megakadályozhattak volna, kirohantam vele...

Körülöttem süvitettek a golyók, én azonban mellékutakra térve, süketen rohantam a gyermekemmel...

Hósi gesztus volt

A bécsi munkásházakat tehát nem a lakók védtek, ahogy az újságok általában írták, hanem a Schutzbund forradalmi fiataljai...

— PURIMBALRA selyemjelmezek kölcsönzése hölgyeknek, Cluj, Str. Fantanelei 35. Romanov: Három pár selyemharisnya. Romanov, a jó megfigyelő, könnyed elbeszélő író ebben a művében egy orosz fiatal tudós feleségének nagy lelki megpróbáltatásait, szerelmi játékeit és tragi-komikus csalódását írja meg...

A sztregovai pesszimista

—Néhány kortársi megjegyzés Madách Imre „Ember tragédiájá"-nak jubiláris előadásához—

Az egyéni fájdalom mindig hajlamos az általánosításokra. A szeniális sztregovai remete élete pedig egyike volt a legfájdalmasabb egyéni életeknek. Nemcsak magánéletét tépázták meg családások, de alkotó zsenialitását is, melynél pedig mélyebb, átfogóbb, magasrendűbb azóta sem virágzott ki a magyar glóbuszon.

Madách nagyságát nemcsak kortársai nem értették meg teljes egészében, de még ma sem értékelik kellőképpen világirodalmi jelentőségét. Madách tragikus sorsu ember volt — s a tragédia meghatározó ugyan, de nem szórakoztató.

Gondolatainak és emberlátásának megrendítő erejű mélysége ezért torokjolt a legsötétebb pesszimizmusba; történelemlátása ezért olyan vigasztalan.

Egyéni tragikumát az egész emberiség tragikumává kompenzálta; ezért van az, hogy Ádám, a maga univerzális beállítottságában is, mindig az egyéni tragikumának sulya alatt roskad le, talán éppen Madách egyéni tragikumának sulya alatt.

A modern társadalomtudomány és történelemfilozófia világánál ezt a madách-i pesszimizmust objektíven indokolatlannak, kasztok és hősök tragikumához tapad jogosan.

Madách, a költő és a gondolkodó, kora utópistáinak abba a hibájába esett, hogy az embert, sőt az egész emberiséget egyéni és nem társadalmi vonatkozásaiban látta és rajzolta meg.

Madách az egyén és a hős elbukását látta csak és nem vette észre, hogy az egyes ember törekvése, az elszigetelt egyén tragikumát, a maga társadalmi vonatkozásaiban, tehát az Egész szempontjából nézvést, merőben viszonylagos.

Az „Ember tragédiájának“ alap gondolata szerint, az ember, a maga eredendő biológiai, erkölcsi habitusában fejlődésképtelen; a haladás illúzió csupán, mely, mint egy modern Moloch, vérrel és kinnal táplálkozik, anélkül, hogy megvalósulhatna.

Ha az egyes embert nézzük, a maga ma is primitív biológiai vadságában, ha napjaink mártírjaira s hekatombáira tekintünk, igazat kell adnunk a sztregovai remete pesszimizmusának.

De az élet, a maga hatalmas összességében, a maga garndiózus folyamatában nincs tekintettel az egyén tragikumára, nem tűri meg, hogy elszigetelt jelenségeinek véres kintpadjára vonják.

Madách nem látta meg, hogy az Ember tragédiája egyben nem a társadalom tragédiája is, sőt ellenkezéleg: az egyéni elbukások végtelen és fájdalmas sorozata — végeredményben — a társadalmi élet fejlődésének és mindig magasabb szintre való emelkedésének záloga.

Az ember egyéni sorsa lehet tragikus, sőt egész népek és osztályok válhatnak a történelem nagy kataklizmáinak áldozatává — és mégis: ez a pesszimizmusra hangoló valóság a társadalmi optimizmus, a fejlődésemélet optimizmusának jogosultságát hirdeti.

Madách Ádámja, a maga örök és örökké tragikus célkitűzéssel csak e nagy pesszimista költő lelki nyomorának poklában válhatott tragikus Don Kiszottá. A sztregovai remete nem látta meg, hogy a faráók korának Ádámja korrespondenciája a londoni vásár Ádámjával; nem látta meg, hogy az örök romokon örökké új és más élet virágai nyílnak s hogy az öröknek és változhatat-

lannak hitt Rossz — igen gyakran támad fel mint változó Jó.

A társadalmi fejlődés utja az egyéni tragikumon át vezet; Madách a maga egyéni tragikumának erdejétől nem látta meg a társadalmi haladás fáját.

Es mélyeséges bánatában, bölcselő keserűségében Ádámja szemére is ellenzöt kötött. Elfogult pesszimizmusától ösztönözve Luciferben sem látott mást, mint a Negatívum prófétáját.

Holt Lucifer csak antitézise a mindenkori adott és változásra ítélt történelmi valóságnak; erjesztő szellem ő és nem romboló.

Madách abban látta az emberiség tragikumát, ami legkevésbé tragikus benne: a változás, elomlás, ujrakezdés kényszerében.

Ezért volt vigasztalan, ezért volt pesszimista. Kedélyének komor uralma alá kényszerítette lángszének csodálatosan mély és káprázatos színeket játszó villanásait.

Az örököt kereste az örök változóban, a szubjektív érzelmek szemüvegén keresztül próbálta meglátni a tárgyilagosságot, holott ez éppen a szubjektív beállítottságu emberek számára láthatatlan.

Most, hogy Bécsben is óriási sikerrel adták elő csodálatos drámai költőmennyét és Erdély is jubiláris előadására készült: talán nem volt időszerűtlen e kortársi szempontok vázlatos felsorolása.

Azt, ami ebben a műben örök és halhatatlan, ezek a kortársi megjegyzések nem hogy gáncsossal illethetnék, ellenkezéleg: kiemelik nagyszerűségét és páratlan zsenialitását.

Madách, a társadalmi vonatkozásain kívül álló ember természetrajzát és természetéből eredő egyéni tragikumát talán Goethénél is mélyebben látta meg.

Csak a történelemben helyezett emberrel, helyesebben emberiséggel szemben bizonyult pesszimizmusa jogosulatlan-nak, vagyis túlméretezettnek és elfogultnak.

Az ember társadalmi termék is s az embert technikai és gazdasági alapjai nélkül csak költő veheti eredményesen bonckés alá.

Ha ma élne ez a páratlan magyar zseni, ebben a minden előzőknél tragikusabb korban, minden bizonnyal nem konkludálna egy csaknem nihilizmusig fokozott pesszimizmusba.

Salamon László

Erdély fővárosának kulturtörténelmi jelentőségű Magyar Színházban tegnap este jubiláris előadás keretében elevenítették fel Madách Imre halhatatlan drámai költeményét: az „Ember tragédiájá“-t.

A jubiláris előadás nemcsak a műhöz, hanem az ünnepélyes alkalomhoz

is méltóan zajlott le. A drámai költeményt Kádár Imre, a színház dramaturgia legjobb képességeinek erejével, mondhatnók: erőfeszítésével rendezte meg és a rendelkezésére álló szerény, nagyon is szerény anyagi eszközökhöz képest — csodálatra méltó, minden elismerést megérdemlő teljesítményt végzett.

Odaadása, a mű iránti szeretete és kongeniális felfogása nemcsak a színészek kvalitásainak maximumra való fokozásán, nemcsak a fényhatások és egynemű festőien költői és költőien festői díszlet találó alkalmazásán látott meg, hanem a mű egységes hangulatának lehető megőrzésén is.

Ha a londoni vásár kissé vontatott, a falanszterjelenet merev és elejtett színeit leszámítjuk, ugy a mindig szkeptikus kritikái álláspontnak is el kell ismernie, hogy a tegnapi jubiláris előadás valóban ünnepi előadás volt.

Evát Erényi Böske játszotta elragadó hájjal és meglepően finom átérzéssel. Szép melodikus, tagolt beszéde igazi drámai színésznővé avatja. Balázs Ádámját elmélyültség jellemezte. Egyes felvonásokban igen szépen beszélt, de min: Danton tulzott és hangja elfuldu. Mint Kepler érte el a legjobb hatást. Forgács Sándor Luciferje sugárzott az intelligenciától. Erjesztő és ernyesztő gunyja azonban egyes jelenetekben vesztett élébből. Maszkja kitűnő volt. Tóth Elek Péter apostol is a falanszter vénjének szerepében ért el emberi és művészi tökélyének lemagasabb fokára. Tompa Béla a legerőteljesebb és legnagyobb színész egyike. Mint az eretnekek vezetője és mint Gábel arkangyal elragadó volt.

Tompa Sándor a görög demagóg szerepében pompás, élethű figurát adott. Réthely mint a falanszter tudósa adta nemes kvalitásai legjavát. Miklóssy Margit jósnője a szokottan igaz volt. Hippiá szerepében Bárdi Teréz nemcsak a korhű hangulatot érzékeltette tökéletesen, de temperamentumának közvetlenségével is jó hatást tett. Kiseb szerepekben is kvalitásos alakításokat nyújtottak: L. Vass Piri, Kovács György, Rajnai, Benes Ilona. Feltűnt. Mészáros Béla az öreg gyáros szerepében mennyire reális volt. A legkisebb epizód szereplők is odaadással és tehetséggel járultak hozzá az előadás osztatlan sikeréhez.

Teljes elismerés illeti meg Zsizsman karnagyot, aki az értékes kísérendőt dirigálta. A kórus szintén derék munkát végzett.

A közönség lelkesen ünnepelte ugy a színészeket, mint a rendezőt, akik oroszlanrész illet meg a mestermű jubiláris előadásának páratlan és feledhetetlen sikeréből.

(s. l.)

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, február 28.

Bucuresti. 19.20: Lemezek. 19.45: Előadás. 20: Zongora. 20.45: Enek. 21.15: Kamarazene. 22: Vendéglői zene.

Budapest. 6.45: Torna. Utána hanglemezek. 9.45: Hírek. 10: Felolvasás. Köben hanglemezek. 12.05: Balalaika zene. 12.30: Hírek. 1.30: Hanglemezek. 3.00: Diákköltés. 4: Mezei futás c. előadás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: Szalóonzene. 6.15: Oiasz nyelvoktatás. 6.45: Zongora. 7.50: Énekhangy. 8.30: Cigányzene. 9: Turisztika a föld alatt c. előadás. 10: Hírek. 10.15: Zenekari hangy. Bruckner III. szimfoniája. 11.15: Jazz.

Bécs. 21.35: Szimfhangy. Benoni baszszista közreműködésével. 22.55: Lemezek.

Berlin. 22.20: Rádiózenekar.

Hamburg. 16: Szimfhangy.

Stuttgart. 22.45: Lemezek.

Varsó. 21.15: Zongorahangy. Debussy Liszt művei.

Milano. 20.40: Szimfhangy.

Róma. 21: Opera.

Pozsony. 17.30: Lemezek.

Csütörtök, február 27.

Bucuresti. 16: Zenekari hangy. 18: Beszélőnység. 18.50: Rádiógyetem. 19.10: Előadás. 19.30: Közv. az Operaházból.

Budapest. 6.45: Torna. Utána gramofon. 9.45: Hírek. 10: Felolvasás. Köben hanglemezek. 12.05: Zongora. 12.30: Hírek. 1.30: Zenekari hangy. 4: Előadás. 6.10: Angol nyelvoktatás. 6.40: Magyar nóták. 8.30: Hanglemezek. 9.15: Külgvnyegyedóra. 9.30: Hírek. 9.50: Vonósnégyes. 10.45: Trio. 11.30: Jazz.

Bécs. 20.45: Szigeti József és a szimfonikus hangy.

Berlin. 20.10: Táncest.

Hamburg. 20.30: Flotow opera.

Varsó. 20.02: Wagner est.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyzseri kölcsönnél egy szó 1 lej vesztéshez betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláírtkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseket díja előre fizetendő. Jelég levelet csak egy levélben küldjön, ha portobélyeg mellékelve van.

Kézinyomda teljes felszereléssel és beüzemelt olcsón eladó. Finkler Antal írógép szaküzlet Cluj, Reg. Maria 9. Telefon 4.93.

Butorozott szoba teljes ellátással kiadó. Cim: str. Abatele Zavoral 2. Óvár.

Komoly házasság. Kereselek egy 28 éves felül izr. fiatalembert, aki a fűszer és esemege szakmában jártas. Jól berendezett, nagy bevőkörrel bíró üzlet, mely egy tisztességes és gondatlan megélhetési biztosít. Csak is komoly egyének levelet lesznek figyelembe véve. Az ajánlatok „Biztos Jövő I.“ jeligére a kiadóhivatallal.

Nagyon szép ötszobás lakás kiadó. Regina Maria 38.

Intelligentes Kinderfräulein Jüdin mit Jahreszeugnis sucht für sofort Stellung geht auch aufs Land. Adresse: Leuchter Helén bei Herrn Dux Icoldul-Mare. Jud. Somes.

Főtisztviselő május 1-re 2-3 szobás modern lakást keres. Cimeket és feltételeket „Jó lakó, pontos fizető“ jeligére a kiadóba kérek.

Külfönbejárati butorozott szoba kiadó. Dr. Silayné P. Unirii 22.

Ajurozógép, alig használt, sürgősen és olcsón eladó. Cim: Terkeltaub Mihály Oradea, Piata Mihai Viteazul 5.

Ha garantált kóser, naponta frissen fejt tehén és bivalytejet óhaj, forduljon Schwartz Ignácához, Str. Filipescu 7. Hához szállítva is kapható.

Jókarban levő patetón cca 30 lemez, 4 karikás nagy főzőkemence, nagy jégsekreny, vendéglői asztalok, hajított szék, kisebb üzletnek puli és üvegezeti állvány jutányos áron eladók. Str. Filipescu 7. Rosenberg.

Megjelent Ch. N. Bialik

a legnagyobb élő héber költő történelmi szöze a zsidó néphez:

Halacha és Agada

Dr. Kohányi Rezső magyar fordításában.

Ara 10 lej

Megrendelhető az Aviva-Bariszia Nőszíntjánál Cluj, Calea Regele Ferdinand 32. (II. emelet)

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

UJ KELET *Legújabb hírek*

Pop Ionel a sinaiai merénylettel kapcsolatos cluji letartóztatások miatt interpellált a kamarában

Eiparentálták a kamarában a szerencsétlen végetért Popovici képviselőt

Bucuresti, február 27. A kamara mai ülésén az elnöklő Marcus alelnök elparentálta Popovici Eusebiet, a meggyilkolt képviselőt, kérve a kamara hozzájárulását, hogy az özvegy előtt részvétét fejezhesse ki és a temetésen küldöttsegileg képviseljék magukat.

Nistor bucovinai miniszter kegyeltes szavakkal adózik az elhunyt képviselő emlékének, aki rendkívül népszerű volt Bucovinában, aminek jele, hogy akor is megválasztották, amikor ellenzéken volt. Az ország igénybe vette szolgálatait, amikor Bécsben az Auszriával támadt vitás ügyek kedvező elintézésénél közreműködött.

Az ülést a gyász jelöl 5 percre felfüggesztik.

Szünet után Herczog Otto szász képviselő a társadalombiztosító pénztárak működését teszi szóvá, autonómiát kér ennek az intézménynek.

Pop Ionel nemzeti parasztpárti előadja, hogy Clujon december végén 27 intellektuelt tartóztattak le, minden törvényes formáság nélkül. Valamennyit a someseni repülőter egy barakjába zárták, később a deji fogházban helyezték el őket. Amikor innen megszöktek, katonasággal vették üldözöbe és nagyrészt elfogták s törvénytelenül fogva-

tartják. Felvilágosítást kér a belügyminisztertől és a hadügyminisztertől a törvénytelen letartóztatások ügyében.

Bogdan Duica: Egyiket közülük már el is itélték 2 hónapra. Mások már szabadságra kerültek.

Crisan nemzeti parasztpárti kérdezi a kereskedelmi minisztert, van-e tudomása arról, hogy a sarmasj földgaztelepeket el akarják árverezni 3 millió kikiáltási áron, amikor legalább 120 millió lej ennek az értéke. Egyébként a sarmasj földgaztársaságnak már 1933-ban az állam tulajdonába kellett volna atmennie. A földművelésügyi minisztert kérdezi, van-e tudomása arról, hogy a buzaárak vagononként 5-10.000 lejlel estek, mégis a kenyérárak emelkednek?

Ezután áttértek a moratórium meghosszabbításáról szóló javaslat vitájára, amelyhez Argetoianu, Serdici, Petrovici és Iunian szölkak hozzá.

Bucuresti, február 27. A szenátus mai ülésén Inceulet belügyminiszter betervezte a reviziós bizottságok működéséről szóló törvény módosító javaslatát. Ezután Mircea cluji szenátor folytatta a felirati vitában tegnap megkezdett beszédét és a kereskedelem serejmeit ismerteti, kérve azok orvoslását.

MAE WEST megtanít szeretni! **MAE WEST** megtanít ölelni!
MAE WEST-et szeretni fogják a férfiak! **MAE WEST**-re kíváncsiak a nők a
NEM VAGYOK ANGYAL
 című Paramount-filmben.
 Premier esütörtökön: a **CAPITOLBAN**

Teitelbaum főrabbi elfoglalta a satumarei rabbiszéket

Helyreállított a béke a satumarei hitközségben

Satumare, február 17. Mint megírta az Uj Kelet február 27-re tüzte ki a satumarei hitközség vezetősége Teitelbaum Joél főrabbi beiktatását. Tegnap Grosz Dávid hitközségi elnök vezetésével, tiztagu küldöttség utazott át Carei-Mareba, melyben a Guth-párt prominens vezetői is résztvettek. A küldöttség tagjai között a főrabbi, hogy a rabbikérdés kö-

rül dúló viszályt sikerült likvidálniok és ezzel az aktussal a satumarei hitközség belső harcai véget értek. Az eredeti programtól eltérően a főrabbi családjával ma reggel Satumarera érkezett. Erre az alkalomra az országhatárokat is megnyitották és hívők óriási tömegei özönlöttek Satumarera. Délután 3 órakor a kibékült hitközségi pártok vezetői lakásán üdvözölték a főrabbit, Grosz Dávid hitközségi elnök, továbbá Frankl Mihály és Spiegel Dávid méltatták a béke és a főrabbi beiktatásának jelentőségét. Válaszában Teitelbaum főrabbi a béke fölötti öröme nek adott kifejezést és ígéretet tett arra nézve, hogy a hitközséget a megértés és a béke szellemében fogja vezetni.

Délután négy órakor a templomba vonult a főrabbi. Mintegy ötezer hívő hömpölygött az utvonalon, ahol a rendőség vont kordont. A rabbi nagy beszédet tartott, amelyben újból a béke megteremtésének feladatát hangsúlyozta.

A késő délutáni órákban az ujonnan beiktatott főrabbi lakásán a vármegyei prefektus és a hatóságok többi vezetői tettek tisztelő látogatást.

Este a hitközség tanácstermében ötszáz teritkes bankett volt a főrabbi tiszteletére.

Kulturember könyvtárából nem hiányozhat
Horabin:
Mire tanít a gazdasági földrajz?
 tanulmánya.
 Ára 40.- lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályától az összeg és portó költség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

Bécsi Mintavásár

Március 11-től 17-ig

Luxus- és használati cikkek vására (butorvásár).
 Angol kiállítás (Magyar kiállítás).
 Textilvásár, férfi és női konfekció. (Kötött áruk, szőrmedivat.)
 Kerámiai és üveg („A szép utazás”).
 Nemzetközi autó- és kerékpárkiállítás.
 Technikai vásár. (Építési és utépitési vásár. Találmányok vására.)
 Élelmiszerkiállítás.
 Mezőgazdasági és erdészeti mintakiállítás.

Jelentékeny utazási kedvezmény a román, jugoszláv, csehszlovák és ausztriai vasutakon, valamint a Dunán, Fekete tengeren és repülőgépen. Nincs vízum. Mintavásári igazolvánnyal és utlevéllel szabad határátlépés Ausztriába. Nem kell csehszlovák átutazási vízum. A magyar átutazási vízumot a mintavásári igazolvány felmutatása mellett a határon adják. Felvilágosítások valamint vásári igazolványok (150 lej) kaphatók a

Wiener Messe A. G. Wien VII.,

valamint a leipzig-i tavaszi mintavásár tartama alatt — Leipzigban Auskunftsstelle, Ringmesshaus és a képviselőknel:

Cluj: Osztrák konzulátus, P. Unirii 15/I.

Cluj: „Europa” Hermes utazási irodánál Calea Regele Ferdinand 13.

Cluj: Wagons-Lits Cooc S. A., Piata Unirii 18.

Bucurestiben rablógyilkosok áldozata lett egy kormánypárti képviselő

Dr. Eusebie Popovici villáját ki akarták rabolni, a zajra felébredt képviselőt pedig agyonlőtték a banditák

Bucuresti, február 27. Hétfőről keddre virradó éjszaka újabb gyilkosság történt a fővárosban, amelynek egy országgyűlési képviselő esett áldozatul. Dr. Eusebie Popovici orvos, Radautz megye kormánypárti képviselője feleségével a Str. General Anghelescu 93. szám alatti villában lakik. Az elmúlt éjszaka három óra tájban a képviselő felesége gyanus zajra riadt fel és rémulten vette észre, hogy a szoba tulsó sarkában levő Wertheim-szekrény zárjánál két idegen férfi munkálkodik. Felrázta mélyen alvó férjét, aki kiugrott az ágyból, rávetette magát a betörőkre. Felesége ezalatt kétségbeesetten igyekezett az éjjeli szekrényen levő lámpa meggyújtásával világosságot csinálni. A rablók azonban — akik nyilván jól ismerték a járást a villában — gondolkodtak már előre arról, hogy a folyosón a hálóba vezető villanyosáram biztosítékát kikapcsolják. A sötétben kétségbeesett, de nagyon egyenlőten harc vette kezdetét a támadók és a képviselő között, miközben Popovici dr. az egyik betörővel dulakodott, a másik revolvert rántott és föbelötte a képviselőt, aki holtan rogyott össze. Ezután a rémulten jajveszékélő és férjének segítségére siető asszonyra adtak le egy lövést, majd lázas gyorsasággal látiak hozzá a kulcsok kereséséhez, hogy a Wertheim-szekrényben levő ékszerekhez és pénzhez hozzájussanak. A lövésekre és a segélykiáltásokra azonban időközben felébredt a villa szolgaszemélyzete és a közeledő léptek zajára a tettesek az ablakon keresztül elmenekültek.

A gyilkosságról telefonon azonnal értesítették az illető hatóságokat. Éjjel négy órakor a villába érkezett Procopiu főügyész, valamint a rendőség és a katonai rendfenntartó hatóságok képviselői. A könnyebben megsebesült asszonyt kórházba szállították és megindították a nyomozást. Különböző ujj-

lenyomatokon és a villa kertjében levő lábnyomokon kívül egy kalapot találtak a gyilkosság színhelyén, amely esetleg segítségül lehet a hatóságoknak a tettesek felderítésében. A kalapot a főügyész utasítására ma délelőtt kitétték a főváros egyik legforgalmasabb pontján levő Alcajay-féle könyvkereskedés kirakatába. A gyilkosság híre nagy izgalmat keltett a fővárosban.

Újabb jelentés szerint Popovici Eusebie meggyilkolása ügyében teljes apparátussal folyik a vizsgálat. Letartóztatnak két villanyyszerelőt, Popescut és Ungureanut, akik néhány hónappal ezelőtt dolgoztak a villában és ismerősök voltak a helyszíni viszonyokkal. A biztosítékok kiszedése ugyanis szakértelemre vall. Popovicit 3 golyó érte, olyan közelről, hogy a pizsamáját megperzstették. A szerencsétlen véget ért képviselő ma akart elutazni feleségével együtt Párizsba. A ház szomszédságában egy omladozó ház van, ahol számos izben meghúzódtak kéteshírű egyének és lehet, hogy ezek közül kerültek ki a gyilkosok.

Földi Mihály: A esabító. A magyar irodalom élő jelesei közül kimagasló Földi Mihály izmos tehetségű alakja. Műveiben nemesak az érdekes és izgalmas meseszöveg, plasztikus jellembrázolás, hanem a gondolatok mélysége és az egész koncepció világnézeti magaslata dominál. Ragyogó szerelmi regény „A esabító” és mégis súlyos a benne lüktető kvalitásoktól. A regény új propaganda kiadása vászonkötésben a korábbi 320 lej helyett, most 80 lejért kapható, az Uj Kelet könyvosztályában, az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett vagy utánvétel.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Bt.
 nyomása, Cluj, Strada Baron L. Pop 18.
 Telefon: 9-77.

Cenzurat

Taxa
 plátite
 No. 22

10. Tele
 Havont
 évre 60
 földre:
 félvre:
 detések
 KELET
 zsidóság
 keink u
 rás meg

A leges

A külföldi
 krét embe
 het tudni,
 állam pén
 Félünk,
 lékszünk
 mely szin
 mellett ké
 Annyi r
 lentés, ho
 all'amféia
 Többek
 Rist' hogy
 nisztráció,
 ben sines s
 méretezett
 meg nem e
 közpénzekk
 Rengeleg
 tésben ...

Es most
 tők, akiket
 kunkra, áll
 gyunk-e va
 Nem leh
 megállapít
 Valamit a
 a szakértők
 Hogy pél
 ebben a
 amennyi va
 Es meg is
 értőnek m
 teni ezt a bi
 szát ...

Diszkrétén
 ne hogy meg
 Hogy bizo
 minisztráció
 Tülméretez
 tülméreteztek
 nyelit is.

Es itt a po
 államkaszán
 A külföldi
 ben, hogy m
 lamkaszába
 alatt onnan

Stavisky é

Még néhány
 doztak bizony
 resti Universt
 viskyre a „zs
 a Stavisky-bé
 Szenzációs
 zések” jelent
 Előbb az
 zsidó. Aztán
 nem zsidó, ell
 zsidók. Zsidók
 mozgatták üze
 Addig, addi
 doságát” és zs
 tán kiderült
 Stavisky neme
 de barátai ser
 csak, hogy ne
 pont ellenkező

Antiszemiták
 Nem zsidókk
 konspirált Sta
 gattak üzelm
 cialista és anti
 szervezetek és
 szimpatizálókn
 nál, melyek Sta
 dot akartak fa
 Most azonban
 Universtl ami
 „elzsidósításba
 selj el a kideri
 mely lap létre
 ferdítéseit.

De különösen
 nek ezen berli
 csak zsidóvá sz
 visky. Mélyen
 mert a Stavisk
 belenyulnak a
 Gőbbels birodal
 és elérik.

Mert Stavisky
 hanem a Gőbbel
 nálát és azokka
 legnagyobb biza
 Ezért igazán
 Stavisky.